

Pan

Leszek Antoszczyszyn

Radny Województwa Opolskiego

Szanowny Panie Radny,

W odpowiedzi na Pana interpelację nr 2/24/LA z dnia 17.06.2024 r. w sprawie planowanej budowy nowej farmy wiatrowej na terenie wsi Klisino – Lisięcice – Zawiszce – Pomorzowice w gminie Głubczyce, informuję jak niżej.

Pyt.1. Jaki wpływ na krajobraz o szczególnych walorach w tym i na Obszar Chronionego Krajobrazu Mokre – Lewice mają farmy wiatrowe umieszczone tuż obok vide farma wiatrowa Zopowy, gdzie większość wiatraków to „wiatraczki” zaledwie tylko 60-cio metrowe.

Farmy wiatrowe, ze względu na gabaryty obiektów (elektrowni wiatrowych) nie pozostają bez wpływu na krajobraz. Najczęściej jest to wpływ negatywny związany z pogorszeniem walorów wizualnych i estetycznych, wskutek tego, że są to obiekty dominujące w krajobrazie, zmieniające jego naturalny charakter i estetykę, zwłaszcza jeśli dotyczy to miejsc o szczególnych walorach krajobrazowych. Nie można jednak zapominać o drugim niezmiernie ważnym aspekcie funkcjonowania farm wiatrowych, którym jest ich pozytywny wpływ na zrównoważony rozwój energetyczny obszarów dzięki zastosowaniu odnawialnego źródła energii, zmniejszeniu emisji CO₂ i ograniczeniu zanieczyszczenia powietrza, co ma pozytywny wpływ na zdrowie ekosystemów i poprawę jakości życia. Niewątpliwie dla optymalnego pogodzenia tych dwóch aspektów kluczowe jest zrównoważone planowanie przestrzenne, które zminimalizuje negatywne efekty przy jednoczesnym maksymalizowaniu korzyści z odnawialnych źródeł energii.

W polskim prawodawstwie zagadnienia dotyczące lokalizacji, budowy i przebudowy elektrowni wiatrowych reguluje ustawa z 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 317). Zgodnie z art. 3 ustawy, lokalizacja elektrowni wiatrowej następuje wyłącznie na podstawie planu miejscowego, a obszarami wykluczonymi spod lokalizacji jest teren parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego i obszaru Natura 2000 (art. 4 ustawy). Obecny stan prawny umożliwia właściwe określenie oddziaływania farm wiatrowych na obszary objęte ochroną i wykluczenie z realizacji tych elektrowni wiatrowych, które mogą negatywnie wpływać na otaczające je środowisko. Służy temu procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko regulowana przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku

i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, ze zm.). Jest ona obligatoryjnym elementem sporządzania każdego planu miejscowego, co umożliwi właściwym organom samorządowym podejmowanie, przy zapewnionym ustawowo szerokim udziale lokalnych społeczności, decyzji co do lokalizacji m.in. farm wiatrowych na terenie gminy.

Farma Wiatrowa Zopowy zlokalizowana na przedpolu Obszaru Chronionego Krajobrazu Mokre - Lewice od wielu lat obecna jest w krajobrazie Płaskowyżu Głubczyckiego. Należy zwrócić uwagę, że obowiązujące ówczesnie przepisy, w tym ustawy o ochronie przyrody nie obowiązywały - i nadal nie obowiązują - do tworzenia otulin wokół takich form obszarowej ochrony jak OCHK, w których można ustalać rygory związane z ochroną przedpola takiego obszaru. Dopuszczalne prawem zakazy użytkowania terenu określone w ustawie o ochronie przyrody oraz w Uchwale Sejmiku Województwa Opolskiego o obszarach chronionego krajobrazu nie dotyczyły obszaru lokalizacji farmy. Z tego też powodu możliwe było w roku 2008 uchwalenie przez Radę Gminy w Głubczycach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego parku wiatrowego "Zopowy" na obszarze wsi Bogdanowice, Krzyżowice, Zopowy i Zubrzyce w Gminie Głubczyce (Uchwała Nr XXIII/208/08 RG w Głubczycach z dnia 2008-09-18 opublikowana w Dz.Urz.Woj.Op. Nr 81, poz.2003 z dnia 30 października 2008 r.).

Zwraca się również uwagę, że farma wiatrowa Zopowy jako przedsięwzięcie mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z 9.11.2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko podlegała procedurze oceny oddziaływania i sporządzeniu raportu oddziaływania na środowisko, który w zakresie podstawowym zawierał m. in. analizę i ocenę wpływu przedsięwzięcia na krajobraz. Uzyskanie decyzji środowiskowej, a w konsekwencji pozwolenia na budowę, zakończyło się realizacją i uruchomieniem farmy Zopowy w 2015 roku.

Projekt audytu krajobrazowego, nad którym wciąż trwają prace, w oparciu o określone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2019 roku (Dz. U z 2018 r, poz. 1945 oraz z 2019 r. poz. 60, z późniejszymi zmianami), nie wykazał wysokich walorów krajobrazowych OCHK Wronin Maciowakrze, oraz nie spełnia kryteriów krajobrazu priorytetowego i nie daje podstaw do formułowania rekomendacji do ochrony i kształtowania tych walorów. Funkcjonująca od 9 lat Farma Zopowy wpływa w sposób zróżnicowany na walor krajobrazowy, ale sposób postrzegania i odbioru krajobrazowego uzależniony jest od indywidualnej percepcji odbiorcy.

Pyt. 2. Jaki wpływ na unikalny krajobraz w tym Kotlinę Osobłogi będzie miało planowane zbudowanie kilkudziesięciu wiatraków o wys. 220 m na terenie wsi Klisino – Lisięcice – Zawiszycy – Pomorzowice.

Z punktu widzenia projektu audytu krajobrazowego, obszar wsi Klisino – Lisięcice – Zawiszycy – Pomorzowice częściowo znajduje się w krajobrazie wskazanym jako krajobraz priorytetowy „Dolina Straduni”. Rekomendacje i wnioski dla tego obszaru dotyczą między innymi potrzeby ograniczania deformacji krajobrazów poprzez zapobieganie dysharmonizacji i „zaśmiecaniu” krajobrazu. Wskazują na potrzebę minimalizowania negatywnego wpływu na walory krajobrazowe obiektów kolizyjnych, a także potrzebę uwzględnienia ochrony walorów estetyczno-widokowych – kształtowanie zagospodarowania przestrzeni, w tym minimalizowanie destrukcyjnych oddziaływań estetyczno-widokowych istniejącej i naziemnej infrastruktury sieci przesyłowych poprzez jej lokalizację wzdłuż istniejących obiektów tej infrastruktury. Adresatem tych rekomendacji i wniosków będzie m.in.

Burmistrz Gminy Głubczyce. Oznacza to, że sporządzając akty planowania przestrzennego, burmistrz powinien te rekomendacje rozpatrzyć.

Z chwilą wejścia w życie audytu krajobrazowego, projekty aktów planistycznych gminy, w tym miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Dokumenty te podlegać będą uzgodnieniom z Zarządem Województwa Opolskiego w zakresie uwzględnienia rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w granicach, w których występują m.in. parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu.

Pozostałe obszary rejonu: Klisino – Lisięcice – Zawiszyce – Pomorzowice, poza granicami krajobrazu priorytetowego Dolina Straduni, nie stanowią krajobrazów, dla których audyt krajobrazowy formułuje rekomendacje, należy oczekiwać, że ewentualne dopuszczenie lokalizacji turbin wiatrowych w ich obrębie następować będzie na podstawie planu miejscowego. W ramach procedury sporządzania takiego planu będzie musiała być przeprowadzona procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, a w jej ramach prognoza oddziaływania na środowisko. Zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 listopada 2002 r. w sprawie szczegółowych warunków, jakim powinna odpowiadać prognoza oddziaływania na środowisko, m.in.:

- określi skutki realizacji ustaleń mpzp na krajobraz,
- oceni zmiany krajobrazu,
- oceni możliwości zastosowania rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływania na środowisko, w tym na krajobraz, które mogą wynikać z realizacji ustaleń planu.

Zarówno procedura strategicznej oceny oddziaływania jak i procedura planistyczna podlega szerokim konsultacjom społecznym, w wyniku których wszyscy zainteresowani mogą uzyskać pełną informację odnośnie inwestycji i jej skutków środowiskowych, w tym na krajobraz.

Nadmienia się, że w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, uchwalonego Uchwałą nr VI/54/2019 Sejmiku Województwa Opolskiego z 24 kwietnia 2019 r. wskazano obszary predysponowane do lokalizacji elektrowni wiatrowych, spełniających wprowadzone w 2016 r. warunki lokalizacji elektrowni wiatrowych¹, czyli takie na których zgodnie z wymogami ówczesnej ustawy można budować farmy wiatrowe. Według tego dokumentu obszar rozciągający się pomiędzy w/w miejscowościami nie posiada predyspozycji lokalizacyjnych.

Pyt. 3. Jaki wpływ na krajobraz Opolszczyzny będą miały te gigantyczne konstrukcje? Wszak owe 220 metrów plus wysokość nad poziom morza Płaskowyżu Głubczyckiego sprawi, że te rysujące niebo konstrukcje będą widoczne nawet z Namysłowa czy Olesna.

Ze względu na swój charakterystyczny wygląd elektrownie wiatrowe przyciągają uwagę człowieka. Farma wiatrowa, jako zespół kilku, a czasami kilkunastu bądź kilkudziesięciu elektrowni wiatrowych wraz z tzw. infrastrukturą towarzyszącą, rozmieszczonych na terenie o znaczącej powierzchni, na ogół staje się elementem dominującym w krajobrazie. To, czy jest to element szpecący, czy też zwiększający atrakcyjność jest kwestią bardzo subiektywną i dyskusyjną, a obiektywna ocena zasadności ingerowania w krajobraz, poprzez lokowanie farmy wiatrowej w konkretnej lokalizacji, obok

¹ Ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego w zakresie wskazania obszarów predysponowanych do lokalizacji farm wiatrowych oparte zostały na opracowaniu pn. „Analiza możliwości lokalizacji elektrowni wiatrowych w województwie opolskim” z 2017 r.

<https://bip.opolskie.pl/2017/05/analiza-mozliwosci-lokalizacji-farm-wiatrowych-w-wojewodztwie-opolskim/>

opinii i odczuć mieszkańców terenów sąsiadujących, wymaga przeanalizowania szeregu dodatkowych kryteriów.

Negatywny wpływ farmy wiatrowej na otaczający ją krajobraz maleje wraz ze wzrostem odległości od inwestycji, przy czym jak podaje literatura światowa² jako element „dominujący”, wyróżniający się i widoczny zaznacza się do ok. 4,5 km, w odległości do 8,0 km tracą swoją „dominację” krajobrazową. Powyżej tej odległości stają się zaś niewyróżniające, o właściwie niedostrzegalnym ruchu wirnika.

Zagadnienia ochrony krajobrazowej, w tym w zakresie oddziaływań wizualnych są elementem rozpatrywanym na etapie opracowywania planu ogólnego i miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Również na kolejnym etapie, wydawania przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska decyzji środowiskowej, przeprowadzana jest procedura oceny oddziaływania na środowisko, której jednym z wielu elementów jest analiza oddziaływań krajobrazowych, ze szczególnym uwzględnieniem analiz widoczności farmy.

W ramach powyższych etapów, zarówno mieszkańcy, radni i inne zainteresowane strony mogą wziąć czynny udział w dbaniu o otaczający krajobraz.

Z poważaniem

Wicemarszałek Województwa Opolskiego

Zuzanna Donath-Kasiura

Sprawę prowadzi: Zdzisław Stefaniak

² <http://www.wind-energy-the-facts.org/en/environment/chapter-2-environmental-impacts/onshore-impacts.html>